

NOTAT

17. januar 2020

REGERINGEN UDSKYDER BESLUTNING OM DANSK DELTAGELSE I BANKUNIONEN

Kontakt:

Seniorrådgiver, Jan Høst Schmidt

+45 53 76 27 08

jhs@thinkeuropa.dk

RESUME I december 2019 offentliggjorde den danske og svenske regering embedsværksrapporter om de to landes mulige deltagelse i EU's bankunion. Den danske rapport vurderer, at mange forhold taler for dansk deltagelse. Den danske regering har imidlertid valgt at udskyde en eventuel anbefaling om deltagelse og henviser til, at der fortsat er uklarhed om, hvordan elementer af bankunionen vil fungere. Den danske rapport anbefaler også, at der bør ske ændringer af dansk konkurslov og afklaring af enkelte spørgsmål for dansk realkredit inden en eventuel dansk deltagelse.

Bankunionen bygger på princippet om bail-in. Det betyder, at eventuelle tab i forbindelse med krisehåndtering af banker skal dækkes af aktionærer og kreditorer. Bankunionen er under opbygning med en fælles tilsyns- og afviklingsmyndighed og en fælles afviklingsfond til krisehåndtering af nødlidende banker. Bankerne er blevet styrket mht. kapital og likviditet. Misligholdte lån er reduceret, men fylder stadig meget i enkelte eurolande, ligesom der er politiske uenigheder mht. etablering af en fælles indskydergarantiordning.

Uanset om Danmark (og Sverige) ender med at tilslutte sig, er det væsentligt for den økonomiske stabilitet i euroområdet – og dermed i hele EU inkl. Danmark – at bankunionen bliver etableret med solide fælles institutioner og regler. Der vil sandsynligvis komme flere finansielle kriser i fremtiden, og et velfungerende banksamarbejde kan reducere risikoen for, at disse kriser udvikler sig til større økonomiske kriser som det skete under finanskrisen i 2008. Derfor er det vigtigt, at også ikke-eurolande som Danmark og Sverige følger udviklingen af EU's bankunion tæt.

HOVEDKONKLUSIONER:

- Uanset om Danmark ender med at tilslutte sig bankunionen er den af stor betydning for økonomien i hele eurozonen og dermed også for Danmark. Det bekræftes af netop offentliggjorte regeringsrapporter om det forstærkede banksamarbejde fra Danmark og Sverige.
- Den danske rapport vurderer, at mange forhold taler for dansk deltagelse, men anbefaler også ændringer af dansk lovgivning og afklaring af nogle problemer for især dansk realkredit.
- Den danske rapport konkluderer, at hovedparten af problemerne mht. realkrediten er løst eller håndterbare, men at enkelte udestående problemer må afklares inden en mulig dansk deltagelse.
- Begge rapporter vurderer, at deltagelse vil kunne styrke tilsyn med og krisehåndtering af nationale banker. Deltagelse vil også medføre øgede udgifter til bidrag fra bankerne til Tilsyns- og Afviklingsmyndigheden.
- Rapporterne ser en risiko for, at deltagelse kan føre til større bidrag fra danske respektive svenske banker til krisehåndtering af andre landes banker. Dette vil dog ifølge den danske rapport alene kunne ske i ekstreme kritesituationer værre end den seneste finanskrise.
- Bankunionen bygger på et fælles fundament for alle EU-lande med styrkede kapital- og likviditetskrav samt fælles regler for tilsyn med og krisehåndtering af banker. I bankunionen er der en fælles tilsynsmyndighed, en fælles afviklingsmyndighed og en afviklingsfond.
- Bankerne i EU er blevet bedre polstrede med kapital og likviditet og har reduceret deres andele af misligholdte lån fra over 6 pct. til godt 3 pct. Banker i enkelte eurolande har dog stadig høje andele af misligholdte lån.
- Bankunionens endelige udformning er fortsat til politisk forhandling. Blandt andet forhandles der om en fælles indskydergarantiordning. De fælles tilsyns- og afviklingsmyndigheder udvikler en fælles praksis for tilsyn og krisehåndtering.

I december offentliggjorde både Danmark og Sverige regeringsrapporter om deltagelse i EU's bankunion. Begge rapporter gennemgår fordele og ulemper ved hhv. dansk og svensk deltagelse i bankunionen – også kaldet det styrkede banksamarbejde.¹ Den danske regering har besluttet at udskyde sin anbefaling angående eventuel dansk deltagelse til senere, når konturerne af en bankunion og dens funktionsmåde er blevet klarere. Det er også ambitionen at sikre tid til en grundig debat.² I Danmark skal der ifølge statsminister Mette Frederiksen afholdes en folkeafstemning inden eventuel dansk deltagelse.³

Formålet med EU's bankunion er at sikre mere stabilitet i især euroområdet. Det skal ske ved at forebygge, at en ny finanskriser skaber en negativ sammenhæng mellem uholdbare offentlige finanser og usunde banker. Det var tilfældet under den store finanskriser, hvor staterne i EU og andre dele af verden måtte støtte deres banker og derved gældsætte sig. Den onde spiral forstærkedes ved, at bankerne lå inde med store beholdninger af statspapirer fra gældsramte stater, hvilket medvirkede til, at private investorer ikke havde lyst til at investere i de pågældende banker.⁴

Under finans- og eurokrisen måtte statskasserne yde støtte til nødlidende banker på mellem 5 og 45 pct. af de pågældende landes BNP. En robust bankunion er derfor af vital betydning for stabiliteten i euroområdet og for resten af EU, eftersom eurolandenes BNP efter Brexit vil udgøre 85 pct. af EU's samlede økonomi. Også den danske økonomi er meget tæt forbundet med euroområdet jf. figur 1.⁵ Uanset om Danmark vælger at tilslutte sig EU's styrkede banksamarbejde, vil det derfor få afgørende betydning for Danmark, og udformningen af det bør følges tæt også fra dansk hold.

¹ Sverige och bankunionen, SOU 2019:52, <https://www.regeringen.se/4ae72d/contentassets/596c8088e7e64f17aaa4a88425b8b440/sverige-och-bankunionen-sou-201952.pdf> og Rapport fra Arbejdsgruppen om mulig dansk deltagelse i det styrkede banksamarbejde, Erhvervsministeriet december 2019, https://em.dk/media/13392/rapport_endelig.pdf.

² Rapport fra Arbejdsgruppen om mulig dansk deltagelse i det styrkede banksamarbejde, pressemeddelelse fra erhvervsministeren, 19. december 2019, <https://em.dk/nyhedsarkiv/2019/december/rapport-fra-arbejdsgruppen-om-mulig-dansk-deltagelse-i-det-styrkede-banksamarbejde/>.

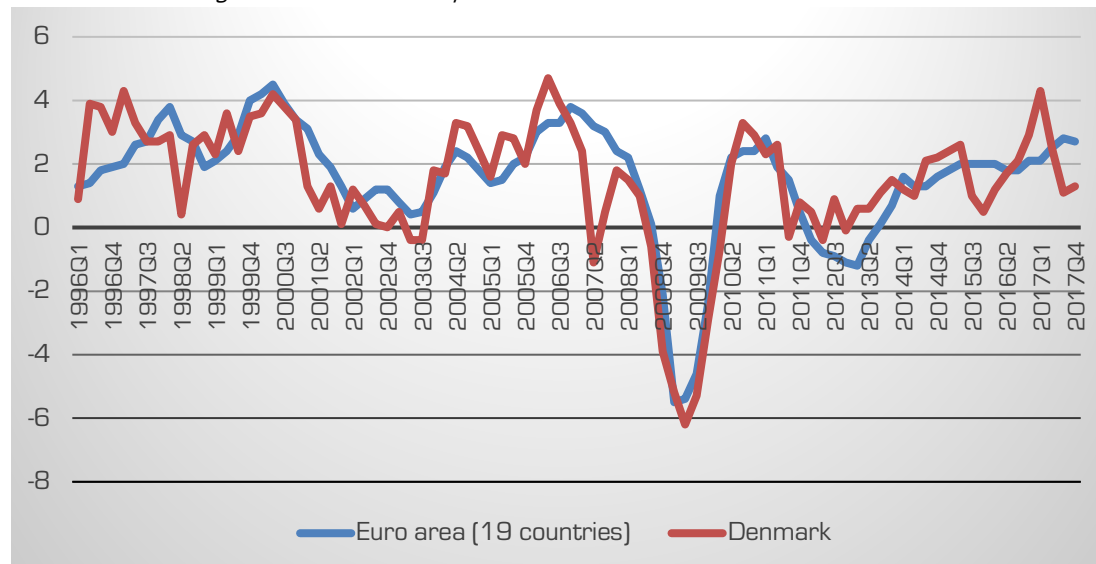
³ Frederiksen lover folkeafstemning før dansk deltagelse i EU's bankunion, Jyllandsposten 17. oktober 2019, <https://jyllands-posten.dk/politik/ECE11692741/frederiksen-lover-folkeafstemning-foer-dansk-deltagelse-i-eus-bankunion/>.

⁴ Sverige och bankunionen, SOU 2019:52 og Rapport fra Arbejdsgruppen om mulig dansk deltagelse i det styrkede banksamarbejde, erhvervsministeriet december 2019

⁵ Bankunionen giver større sikkerhed i Danmark og EU, Tænketanken Europa, december 2017, <http://thinkeuropa.dk/oekonomi/bankunionen-giver-stoerre-sikkerhed-i-danmark-og-eu>.

Figur 1. Dansk økonomi følger euroområdet i tykt og tyndt

Kvartalsvis ændring i BNP 1996-2017, pct.

Kilde: Tænk tanken EUROPA på baggrund af Eurostat.

Et forstærket banksamarbejde opbygget som en forsikringsordning

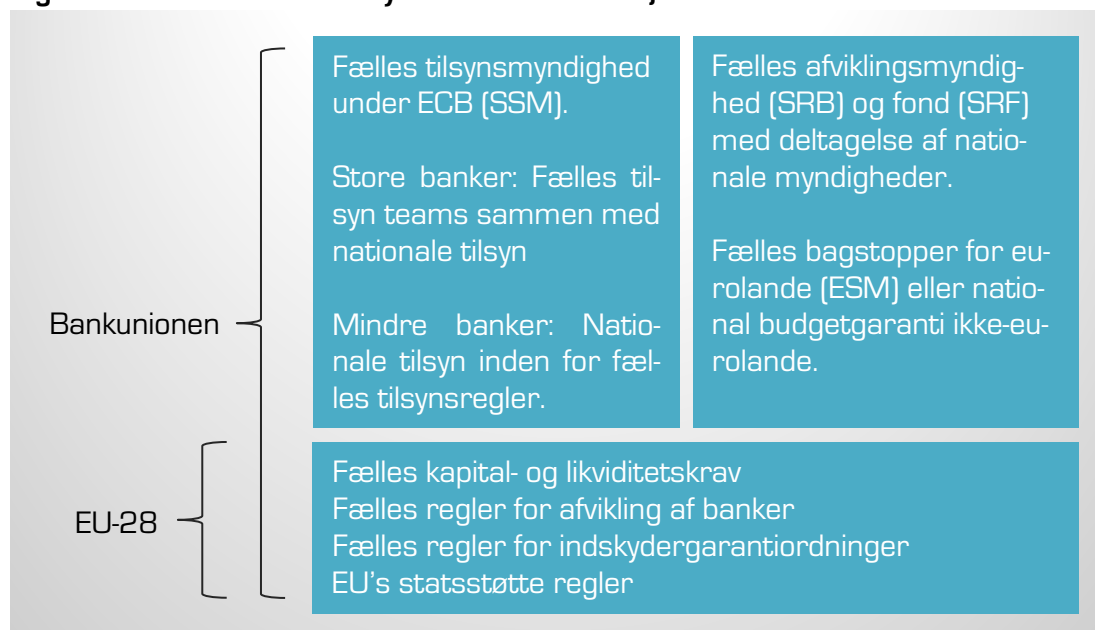
Bankunionens nuværende opbygning fremgår af figur 2. De fælles myndigheder omfatter indtil videre alene eurolandene, men det er åbent for ikke-eurolande at deltage. Ikke-eurolande kan forlade samarbejdet igen efter aftalte procedurer.⁶

Bankunionen hviler på styrkede kapital- og likviditetskrav til bankerne og fælles tilsyns- og afviklingsregler gældende for alle EU-lande. I bankunionen varetages tilsynet af en fælles tilsynsmyndighed (Tilsynsmyndigheden) tilknyttet den europæiske centralbank (ECB), men med deltagelse af nationale tilsynsmyndigheder. De nationale myndigheder deltager i tilsynet af store nationale banker og varetager fortsat tilsynet med mindre banker. Det skal dog ske inden for den praksis, som Tilsynsmyndigheden fastsætter. Tilsynsmyndigheden skal sikre overholdelse af de fælles regler, herunder at bankernes kapital og likviditet opbygges efter hensigten. Den skal også sikre, at nationale myndigheder ikke ser igennem fingre med enkelte bankers dårligdomme.⁷

⁶ Ibid

⁷ Ibid.

Figur 2. Bankunionen: Et styrket banksamarbejde med fælles institutioner

Kilde: Sverige och bankunionen, SOU 2019:52 og Tænketanken EUROPA.

Afviklingsregler gældende for hele EU skal sikre, at nødlidende banker eller dele af disse kan afvikles i god ro og orden for at undgå panik hos kunder og kreditorer. Reglerne skal også sikre, at skatteyderne ikke skal betale for banker, der ikke er levedygtige. Hovedprincippet er såkaldt *bail-in*, dvs. at det er aktionærer og store kreditorer, som i første omgang skal dække eventuelle tab i forbindelse med en afvikling af en bank svarende til mindst 8 pct. af en banks passiver.⁸ I bankunionen fastsætter den fælles Afviklingsmyndighed de detaljerede regler for afvikling. Det gælder f.eks., hvordan en bank skal afvikles, og hvilke banker som skal afvikles efter nationale insolvensregler.⁹

Skulle det alligevel være nødvendigt at tilføre mere kapital for at afvikle en eller flere banker, kan den fælles afviklingsfond med 60 mia. euro i kapital (finansieret af bankerne i de deltagende lande) træde til. Dette dog først efter *bail-in* af 8 pct. af de enkelte bankers passiver. Den kan kun dække 5 pct. af en enkelt banks behov. Tilførslen af kapital skal tilbagebetales til fonden af de deltagende landes banker. Ved en omfattende og dyb krise, hvor fonden ikke måtte have kapital nok i en overgangsperiode, kan den europæiske stabilitetsmekanisme (ESM) træde til som bagstopper i form af lån til afviklingsfonden. Ikke-eurolande, som deltager i bankunionen, men ikke i den fælles bagstopper for Afviklingsfonden, ESM, vil skulle stille

⁸ Ibid. og Bankunionen er ikke bygget op om fælles hæftelse, Danmarks Nationalbank, analyse, november 2018, <http://www.nationalbanken.dk/da/publikationer/Sider/2018/11/Bankunion-er-ikke-bygget-op-om-faelles-haeftelse.aspx>.

⁹ Sverige och bankunionen, SOU 2019:52 og Rapport fra Arbejdsgruppen om mulig dansk deltagelse i det styrkede banksamarbejde, erhvervsministeriet december 2019.

statsgarantier for tilsvarende lån. Dette vil dog kun være i tilfælde af en krise værre end den seneste finanskrise.¹⁰

På den måde er et grundlæggende element i det styrkede banksamarbejde en forsikringsordning, som værner mod, at en fremtidig finanskrise rammer dårligt kapitaliserede banker i enkelte lande og udvikler sig til en dyb økonomisk krise med konsekvenser for hele EU. Som ved andre forsikringsordninger spredes risikoen, hvilket reducerer presset på den enkelte bank i tilfælde af en krise.¹¹ Men det er naturligvis politisk kontroversielt og indgår derfor i den videre diskussion af udbygningen af EU's bankunion.

Mere robuste banker, men problemer i enkelte eurolande

Bail-in-princippet betyder krav om mere egenkapital og højere likviditetsreserver i de finansielle institutioner i hele EU.¹² Bankernes kernekapital ift. deres udeståender er steget fra 12,1 pct. i juni 2015 til 14,3 pct. i juni 2018. Forbedringen af kapitalsituationen skyldes en stigning i bankernes egenkapital som følge af forbedret indtjening. Hertil kommer et fald i de risikovægtede udeståender bl.a. pga. afvikling af misligholdte lån og en forbedret samfundsøkonomi. For eurolande som Østrig, Tyskland, Italien, Portugal og Spanien ligger bankernes kernekapital under EU's gennemsnit, men dog pænt over 4,5 pct. af de risikovægtede udeståender som krævet i EU's kapitalkrav.¹³

Hvad angår tilstrækkelig likviditet til at dække løbende betalinger, ligger landene over de formelle krav om en likviditetsbuffer på 100 pct. af de løbende betalinger i 30 dage. Likviditetsbufferne i pct. af de løbende betalinger er steget fra 140,4 pct. i september 2016 til 149, 2 pct. i juni 2019.¹⁴

Andelen af misligholdte lån ift. totale udlån er faldet fra 6,5 pct. i december 2014 til 3 pct. i 2019 jfr. figur 3, men stadig med stor spredning mellem banker i de forskellige lande. Udfordringerne er fortsat store i eurolande som Grækenland, Cypern, Portugal og Italien.¹⁵

¹⁰ Ibid.

¹¹ Bankunionen er ikke bygget op om fælles hæftelse, Danmarks Nationalbank, november 2018.

¹² Bankunionen, Rådet for Den Europæiske Union, og What is the banking union?, Europa-Kommissionen, https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/banking-union/what-banking-union_da.

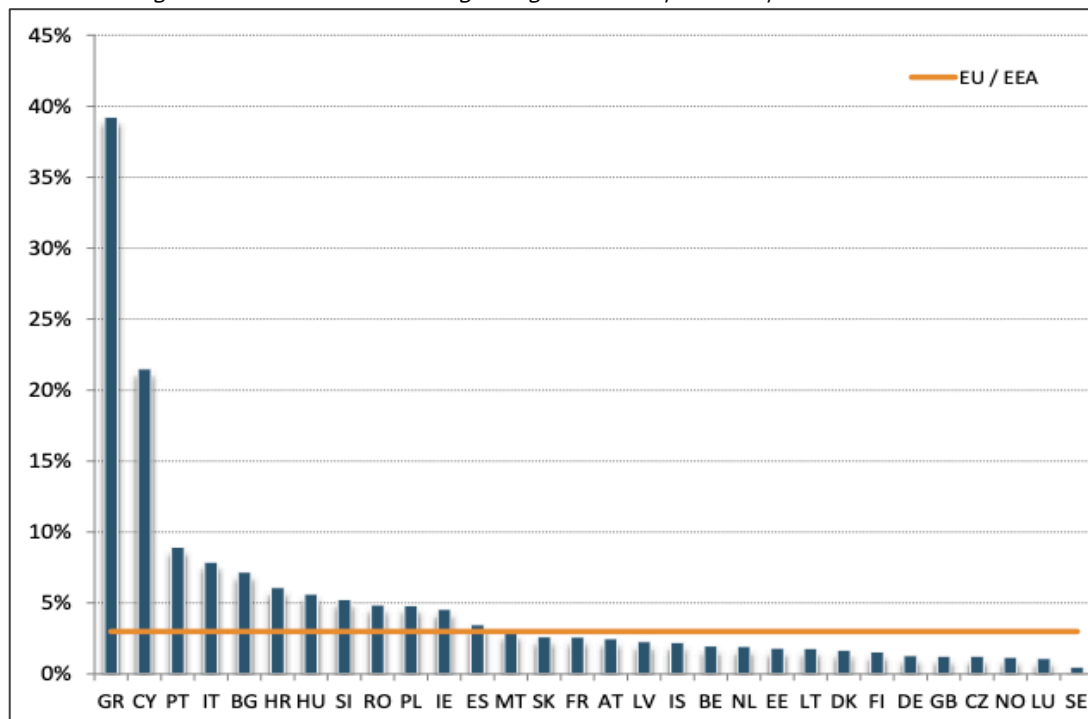
¹³ Risk Dashboard, Data as of Q2 2019, European Banking Agency og Capital requirements for the banking sector, og Rådets hjemmeside, <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/banking-union/single-rulebook/capital-requirements>.

¹⁴ Ibid.

¹⁵ Risk Dashboard, Data as of Q2 2019, European Banking Agency, juli 2019.

Figur 3. Stor sårbarhed i nogle eurolande

Andel af misligholdte lån af totale lån. Vægtede gennemsnit per land, pct.

Kilde: Risk Dash Board, European Banking Agency, 2019.

Fortsat store knaster i forhandlingerne

Mens der er politisk enighed om reduktionen af de misligholdte lån som led i en risikoreduktion, er der stadig uenighed om to andre væsentlige elementer i opbygningen af bankunionen. Det gælder en reduktion af visse bankers store beholdninger af deres hjemlands statspapirer og oprettelse af en fælles indskydergarantiordning.¹⁶ På eurolandenes topmøde i december 2019 blokerede uenighed om beslutningssystemet i den Europæiske Stabilitets Mekanisme for det videre arbejde om begrænsning af bankers beholdning af hjemlandets statspapirer. Tilsvarende kunne man ikke komme videre i diskussionen om, hvordan en fælles indskydergarantiordning skal bygges op.¹⁷

Reduktionen af bankernes beholdninger af hjemlandets statspapirer er sammen med opbygningen af kapital og likviditet samt reduktion af misligholdte lån en del af risikoreduktionen. Cypriotiske, græske og italienske bankers høje beholdning af deres egne landes statspapirer (alle over 60 pct. af den totale beholdning af statspapirer) kan være en belastning for landenes banker i tilfælde af uro på de

¹⁶ Bankunionen giver større sikkerhed i Danmark og i EU, Tænk tanken Europa, notat, december 2018

¹⁷ Brussels Briefing, Financial Times, 5. december 2019 og Brussels Playbook, Politico, 5. december 2019.

finansielle markeder. Det kan give anledning til skjult statsstøtte og vanskeligheder for en ensartet tilsynspraksis på tværs af eurozonen.¹⁸

Opbygningen af en fælles indskydergarantiordning er sammen med den fælles afviklingsfond led i risikodelingen og en fælles forsikring mod bankkriser. Senest har den tyske socialdemokratiske finansminister, Olaf Scholz, foreslået en parallel udvikling med risikoreduktion og opbygning af en fælles indskydergarantiordning.¹⁹ Forslaget blev ikke fulgt op pga. italiensk modstand (og Scholz tabte siden formandsvalget i det tyske socialdemokrati den 29. november 2019²⁰).

En fælles indskydergarantiordning oven på den almindeligt gældende EU-regel om dækning af almindelige indlån på op til 750.000 kr. per person via bidrag fra bankerne vil kunne øge forsikringen mod panik via støtte fra ordningen i tilfælde af større bankkriser i enkelte lande. Den kan konstrueres, så den forbliver en gensikringsordning. ECB og Danmarks Nationalbank vurderer, at den fælles indskydergarantiordning foreslået af Kommissionen på 1 pct. af de samlede dækkede indlån vil være robust og ikke udgøre en nævneværdig risiko for overførsler fra et lands banker til mindre solide banker i andre lande. Det følger af *bail-in*-kravet på 8 pct. af en banks passiver og krisehåndteringsreglernes særlige forrang for dækkede indskud i kreditorhierarkiet.²¹

Dansk og formentligt svensk deltagelse i bankunionen udskydes

Arbejdet med at opbygge bankunionen afventer således politisk enighed i EU om en fælles indskydergarantiordning. Samtidig fortsætter udviklingen i tilsyns- og afviklingspraksis under de fælles myndigheder, ligesom det fælles fundament i form af kapital- og likviditetskrav udbygges.²²

De to embedsmandsrapporter om hhv. svensk og dansk deltagelse i bankunionen er blevet mødt med en afventende reaktion fra den danske regerings side, blandt

¹⁸ Sovereign Concentration Charges: A New Regime for Banks' Sovereign Exposures, Nicolas Véron, Bruegel & Peterson Institute for International Economics. Europaparlamentet, november 2017 og Risk Dashboard, Data as of Q2 2019, European Banking Agency, juli 2019.

¹⁹ Germany will consider EU-wide bank deposit reinsurance, Olaf Scholz 5. november Financial Times.

²⁰ Brussels Briefing, Financial Times, 5. december 2019 og Brussels Playbook, Politico, 5. december 2019

²¹ Completing the Banking Union with a European Deposit Insurance Scheme: who is afraid of cross-subsidisation?, ECB, occasional papers, 208, april 2018; Bankunionen er ikke bygget op om fælles hæftelse, Danmarks Nationalbank, analyse, november 2018 og Bankunionen giver større sikkerhed i Danmark og i EU, Tænketanken Europa, notat, december 2018.

²² Sverige och bankunionen, SOU 2019:52 og Rapport fra Arbejdsgruppen om mulig dansk deltagelse i det styrkedbanksamarbejde, erhvervsministeriet december 2019.

andet med henvisning til at bankunionens hovedelementer stadig ikke er på plads.²³ Det forventes også, at den svenske regering vil indtage en afventende holdning. Begge rapporter indeholder grundige redegørelser for udviklingen i bankunionen samt fordele og ulemper ved de to landes deltagelse.

Den svenske rapport kommer ikke med egentlige anbefalinger, mens den danske rapport overordnet vurderer, at mange forhold taler for en dansk deltagelse i det styrkede banksamarbejde. Det vil dog kræve visse ændringer i dansk lovgivning og praksis, f.eks. hvad angår muligheder for at sikre en afvikling af banker med finansiell støtte i henhold til dansk konkurslovgivning. Hertil kommer afklaring af særlige elementer vedrørende det danske realkreditsystem.²⁴

For så vidt angår Tilsynsmyndigheden, peger begge rapporter på, at deltagelse i bankunionen kan styrke ekspertisen og robustheden hos de nationale tilsynsmyndigheder, da nationale tilsynsmyndigheder bliver en del af større tilsynsteams. Der er truffet over 7.000 tilsynsafgørelser af Tilsynsmyndigheden, og der er ved at tegne sig en praksis på en række områder. Denne er dog stadig under udvikling. Det noteres også, at ECB ikke har blandet sig i nogen af Tilsynsmyndighedens afgørelser. Det betyder, at eventuelle ikke-eurolande, som senere vil deltage i bankunionen, og som ikke deltager i ECB's beslutninger, indtil videre ikke ser ud til at skulle frygte manglende indflydelse.²⁵

Begge rapporter henviser til, at der kan blive øgede administrative omkostninger for de nationale tilsyn og for bankerne, fordi Tilsynsmyndigheden er mere indgribende.²⁶ Den svenske rapport peger i den forbindelse på, at det mere indgribende tilsyn med *on-site*-inspektioner ifølge IMF er nødvendigt for at foretage en tilstrækkelig vurdering af større bankers interne risikomodeller. Inspektionerne skal bruges til at fastsætte deres kapital- og likviditetskrav.²⁷

Den danske rapport forventer, at Tilsynsmyndigheden i bankunionen vil blive standardsætter på tilsynsområdet i EU. Det skal bl.a. ses i lyset af, at Storbritanniens farvel til EU vil hæve andelen af bankaktiver hos banker i euroområdet fra 75

²³ Rapport fra Arbejdsgruppen om mulig dansk deltagelse i det styrkede banksamarbejde, pressemeddelelse fra erhvervsministeren, 19. december 2019.

²⁴ Sverige och bankunionen, SOU 2019:52 og Rapport fra Arbejdsgruppen om mulig dansk deltagelse i det styrkede banksamarbejde, erhvervsministeriet december 2019.

²⁵ Ibid. Tilsynsmyndighedens formelle tilknytning til ECB bevirker, at ECB's Styrelsesråd, hvor ikke-eurolande ikke har sæde, men observatør status angående tilsynssager, ikke kan deltage i beslutningerne, hvis Styrelsesrådet skulle blande sig i Tilsynsmyndighedens beslutninger.

²⁶ Ibid.

²⁷ Ibid.

pct. af de samlede bankaktiver i EU til 90 pct. af de totale aktiver.²⁸ Et eksempel på Tilsynsmyndighedens indflydelse på eksisterende regler findes i dag: Ifølge de generelle regler om kapital- og likviditetskrav kan banker maksimalt anvende 70 pct. realkreditobligationer til dækning af likviditetskravene. Tilsynsmyndigheden ønsker, at kravet reduceres til maksimalt 60 pct., og det støttes af Det Europæiske Bank Agentur (EBA), hvor alle nationale tilsynsmyndigheder i EU har sæde. De negative konsekvenser for danske banker og realkreditinstitutter vurderes dog som håndterbare i den danske rapport.²⁹

For krisehåndteringen af banker er der mindre klarhed om den nuværende praksis.³⁰ Der har siden 2016 været seks tilfælde af nødlidende banker inden for bankunionen. En italiensk bank har fået tilført statskapital som en præventiv foranstaltning i overensstemmelse med krisehåndteringsdirektivet og EU's statsstøtte-regler. Fem andre banker er behandlet af Afviklingsmyndigheden. En af disse er blevet krisehåndteret efter fælleseuropæiske regler – i dette tilfælde et virksomhedssalg – de resterende er håndteret efter nationale insolvensregler. Der er ikke anvendt midler fra Afviklingsfonden i nogen af tilfældene.³¹

Krisehåndteringen forekommer således at give god plads for nationale løsninger, som dog også risikerer at åbne for fortsat statsstøtte til nødlidende banker.³² Som nævnt i den danske rapport kunne en tidligere indgriben i visse situationer måske også have undgået, at bankerne blev solgt, afviklet eller videreført i reduceret udgave efter de nationale insolvensregler.³³ For Danmark anbefaler embedsmandsrapporten, at de eksisterende danske insolvensregler (konkursloven) ændres, således at banker kan tilføres midler i forbindelse med en konkursbehandling.³⁴

Begge rapporter argumenterer for, at deltagelse i bankunionen vil løfte ekspertisen hos de nationale myndigheder, som deltager i den fælles krisehåndtering. Ifølge den danske rapport må det forventes – ligesom for Tilsynsmyndigheden – at Afviklingsmyndigheden vil sætte standarderne for krisehåndteringen af banker i hele EU fremover. Begge rapporter forudser stigende bidrag fra de nationale

²⁸ Rapport fra Arbejdsgruppen om mulig dansk deltagelse i det styrkede banksamarbejde, erhvervsministeriet december 2019.

²⁹ Ibid.

³⁰ Ibid.

³¹ Ibid.

³² Italian bailouts: Follow the retail bonds, Financial Times, 16. december 2019.

³³ Rapport fra Arbejdsgruppen om mulig dansk deltagelse i det styrkede banksamarbejde, erhvervsministeriet, december 2019.

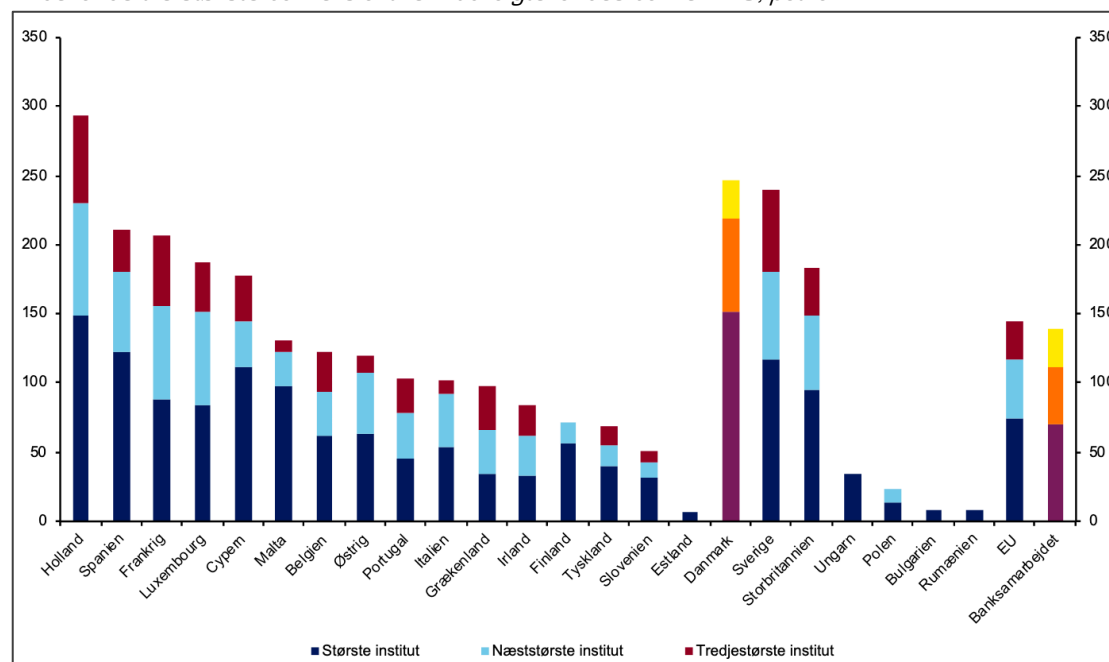
³⁴ Ibid.

banker til Afviklingsmyndighedens administrative virke i tilfælde af dansk og svensk deltagelse i bankunionen.³⁵

Både Sverige og Danmark har store banker med aktiver, som overstiger landenes BNP jf. figur 4. I tilfælde af en krise, som omfatter en eller flere af de større nationale banker, kunne det ifølge rapporterne være en fordel for landene at være en del af bankunionen og have adgang til den fælles Afviklingsfond. Det vil kunne sikre en mere hensigtsmæssig afvikling, så man undgår en situation, hvor skatteyderne skal til lommerne.³⁶

Figur 4. Meget stor banksektor i Danmark og Sverige

Andel af de tre største bankers aktiver i udvalgte landes banker i EU, pct. af BNP.

Note: I EBA's analyse indgår de ca. 130 største kreditinstitutter i EU-landene. For Danmark indgår Danske Bank, Nykredit, Jyske Bank og Sydbank i analysen. Enkelte lande har ikke mindst tre institutter med i EBA's øvelse. Det er Finland og Polen (to institutter hver), Estland, Bulgarien og Rumænien (et institut hver). Tal er på koncernniveau, dvs. penge- og realkreditinstitutter indgår samlet, hvor de er en del af en koncern. **Kilde:** Rapport fra Arbejdsgruppen om mulig dansk deltagelse i det styrkede banksamarbejde, erhvervsministeriet, december, 2019.

Ifølge en undersøgelse foretaget af YouGov for Tænketanken Europa i januar 2019 så spiller risikoen for, at danske banker skal bidrage til nødlidende banker i

³⁵ Sverige och bankunionen, SOU 2019:52 og Rapport fra Arbejdsgruppen om mulig dansk deltagelse i det styrkede banksamarbejde, erhvervsministeriet december 2019.

³⁶ Ibid.

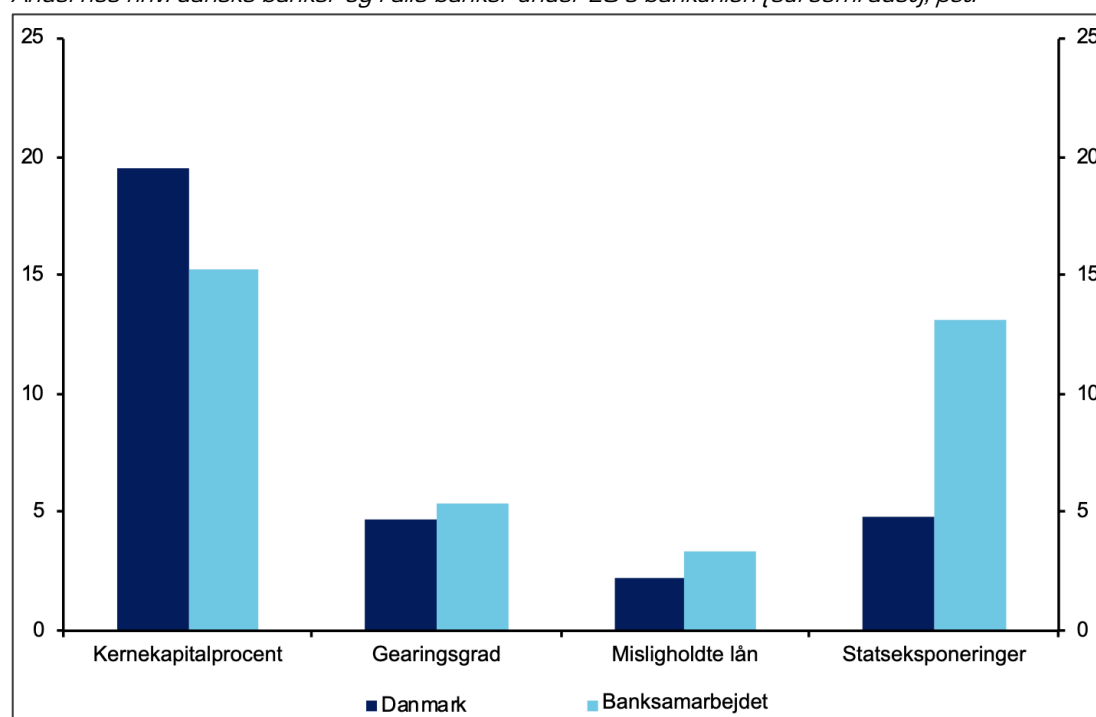
eurområdet en stor rolle for danskernes overvejende negative holdning til dansk deltagelse i bankunionen.³⁷

Begge rapporter nævner, at danske og svenske banker kan komme til at bidrage mere til Afviklingsfonden, end de kommer til at trække på den. Det skyldes, at danske og svenske banker generelt har større kriserobusthed end de øvrige banker i bankunionen. Alt andet lige er der derfor mindre risiko for, at de danske og svenske banker må trække på Afviklingsfonden.

Den svenske rapport anfører dog, at de svenske bankers andel af de nye ressourcer til Afviklingsfonden maksimalt vil kunne udgøre 2-3 pct. af eventuelle nye bidrag til fonden, også i tilfælde af at svenske banker må trække på fonden.³⁸ Den relative større robusthed hos danske banker er illustreret i figur 5.

Figur 5. Danske banker er mere robuste

Andel hos hhv. danske banker og i alle banker under EU's bankunion (eurområdet), pct.

Note: Kernekapitalprocent: Kernekapital i procent af risikovægtede eksponeringer, Gearingsgrad: Kernekapital i procent af ikke-risikovægtede eksponeringer, Misligholdte lån i procent af totale udlån, Statseksponeringer: alle statseksponeringer i procent af risikovægtede eksponeringer. **Kilde:** Rapport fra Arbejdsgruppen om mulig dansk deltagelse i det styrkede banksamarbejde, erhvervsministeriet december 2019.

³⁷ Frygt for regningen præger danskernes syn på bankunionen, Tænk tanken Europa, notat, februar 2019.

³⁸ Ibid.

De seneste stresstest fra EBA tyder imidlertid på, at der kun er beskedent risiko for, at der bliver behov for at trække på forsikringen i bankunionen. Det er nemlig kun i tilfælde af, at Europa rammes af en krise værre end finanskrisen, at bankernes tab vil overstige de 8 pct. af risikovægtede eksponeringer, som kræves for, at de kan trække på Afviklingsfonden.³⁹

Der har været stor bekymring for, at dansk realkredit med sin særlige forretningsmodel skulle blive dårligere stillet ved dansk deltagelse i bankunionen.⁴⁰ Den danske rapport gennemgår 14 hovedbekymringer mht. realkredit og konkluderer, at der for de ti af tilfældene er tale om håndterbare udviklinger. For de resterende fire anbefaler rapporten, at regeringen forsøger at afklare tvivlsspørgsmål i forbindelse med, at Danmark måtte beslutte at tilslutte sig.⁴¹

³⁹ Rapport fra Arbejdsgruppen om mulig dansk deltagelse i det styrkede banksamarbejde, erhvervsministeriet december 2019. Se også Bankunionen giver større sikkerhed i Danmark og i EU, Tænketanken Europa, december 2018.

⁴⁰ Ibid. og Nykredit ejer advarer: Bankunionen truer dansk realkredit, Finanswatch 5. december 2019.

⁴¹ Rapport fra Arbejdsgruppen om mulig dansk deltagelse i det styrkede banksamarbejde, erhvervsministeriet december 2019.